

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

نشست پژوهشی؛

" آسیب شناسی صنعت کفش کشور "

(تولید و صادرات)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

- وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: زهره دانشمندی

- میزان تولید کفش در جهان حدود 3,24 میلیارد جفت است که چین، با بیشترین سهم حدود 65 در صد تولید کفش جهان را در اختیار دارد. پس از چین، هند، 11 درصد از تولید کفش جهان را به خود اختصاص داده است. سهم ایران از کل تولید کفش جهان تنها یک درصد است.
- کارشناسان و فعالان اقتصادی معتقدند هر چند که به واسطه افزایش نرخ ارز و واردات کفش، قیمت این کالای مصرفی وارداتی تا سه برابر افزایش یافته است، اما فرصت مناسبی ایجاد شده تا صنعت کفش کشور با افزایش تولید داخل، علاوه بر تامین بازار داخلی، بازار کشورهای همسایه را نیز بیش از پیش در اختیار گیرد.
- در شرایط کنونی کشور، همراهی و همکاری دولت برای توسعه صنعت کفش می تواند، در قالب کنسرسیوم های صادراتی، وام های رونق تولید و سایر حمایت ها، انجام شود.
- مراحل مختلف توزیع، فروش و ایجاد بازار برای کفش های ایرانی باید مد نظر فعالان و دست اندرکاران این

□ مقدمه

نام گذاری سال ۹۸ با عنوان «سال رونق تولید» از سوی رهبر معظم انقلاب باعث شده تا نگاه ها به سوی موتور محرکه اقتصاد کشور ختم شود تا در سالی که شاهد سخت ترین تحریم ها علیه اقتصاد کشور هستیم، تولید ملی بتواند به عنوان منجی اقتصاد رونق یافته و التیام بخش اقتصاد کشور در شرایط کنونی باشد.

در این میان صنعت کفش ایران با وجود پشت سر گذاشتن فراز و نشیب های زیاد در دهه های اخیر؛ توانسته با بهره گرفتن از فرصت ها و فائق آمدن بر برخی مشکلات خود، در سال ۹۷ حدود 200 میلیون جفت انواع کفش در کشور تولید کند.

هر چند که به گفته کارشناسان و متخصصان این صنعت ظرفیت های تولید کفش در کشور دو برابر میزان تولید فعلی است، اما نبود برخی زیرساخت ها و وجود مشکلاتی موجب شده ایران در میان کشورهای غرب آسیا در حوزه تولید کفش جایگاه دوازدهم را به خود اختصاص دهد^۱ که با راهکارهای مناسب برای این صنعت در جهت رونق تولید آن می توان به قطب کفش منطقه تبدیل شود.

لذا ضروری به نظر می رسد که تا با توجه به سابقه طولانی ایران در تولید صنعت کفش؛ ابتدا زمینه های توسعه و رونق تولید صنعت کفش و سپس تبدیل شدن به پل ارتباطی برای توسعه صنعت کفش در منطقه برای توسعه صادرات آن،

1- مودودی، محمدرضا، سرپرست سازمان توسعه تجارت ایران، ایران دوازدهمین تولیدکننده کفش در دنیا، خبرگزاری تسنیم، 2 اردیبهشت 98

فراهم آوریم، بدین منظور گروه اقتصاد مدیریت پژوهش خبری در نشست تخصصی در 10 تیر 98 با دعوت از تولیدکنندگان این صنعت؛ آقایان رسول شجری، رئیس اتحادیه کفش دست‌دوز تهران، محمد عرب، رئیس هیئت مدیره جامعه صنعت کفش ایران، علیرضا جباریان فام، رئیس اتحادیه کفاشان تبریز، مشکلات و مسائل این صنعت را به بحث و تبادل نظر گذاشت تا بتوان برای رسیدن به اهداف و رویکردهای ضروری این مسئله به راهکارهای اجرایی و اصولی دست یافت. در ادامه مهمترین مباحث طرح شده در این نشست ارائه می‌شود.

آمار تولید کفش

میزان تولید کفش در جهان حدود 3 میلیارد و 24 میلیون جفت است که چین، با بیشترین سهم حدود 65 درصد تولید کفش جهان را در اختیار دارد. پس از چین، هند، 11 درصد از تولید کفش جهان را به خود اختصاص داده است. در این میان سهم ایران از کل تولید کفش جهان تنها یک درصد است. در حالی که امتیازات و ظرفیت‌های بالایی در این خصوص وجود دارد و می‌توان سهم بالاتری از این صنعت دارای ارزش افزوده را به خود اختصاص دهیم.

تعداد شاغلان صنعت پاپوش کشور حدود 130 هزار نفر برآورد شده است که حدود 62 هزار نفر در بخش تولید کفش‌های دست‌دوز، 22 هزار نفر در واحدهای بدون پروانه، 31 هزار نفر در واحدهای تولیدکننده انواع رویه (پس‌تایی) و 15 هزار نفر در سایر بخش‌های صنعت کفش فعال هستند. تولید واقعی انواع کفش کشور 198 میلیون زوج است که 97 میلیون زوج آن، مربوط به انواع کفش‌های چرمی و ورزشی و 101 میلیون زوج دیگر آن به انواع تولیدات غیرچرمی اختصاص یافته است. این درحالی است که براساس برآوردها جوانان 15 تا 29 سال با سرانه بالای مصرف کفش (5 تا 6 جفت) می‌توانند موتور محرکه مناسب برای بازار داخلی کشورمان باشند.

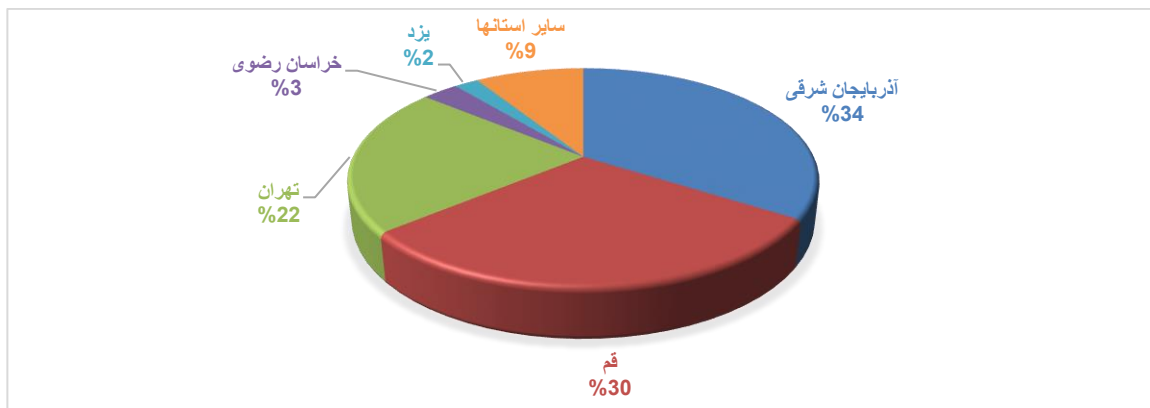
جدول شماره 1-آمار شاغلان و واحدهای تولیدی صنعت کفش کشور در سال 97

عنوان	تعداد
کل شاغلان	132 هزار نفر
کفش های دستدوز	62 هزار نفر
واحدهای بدون پروانه	22 هزار نفر
واحدهای تولید کننده انواع روبه	31 هزار نفر
سایر بخش ها صنعت کفش	15 هزار نفر

بیشترین تعداد واحدهای تولید کفش کشور در استان های آذربایجان شرقی با 34 درصد، قم 30 درصد، تهران با 22 درصد، خراسان رضوی با 3 درصد، یزد 2 درصد و سایر استانها هم 9 درصد برآورد شده است که در صورت رونق بازار قطعا استان های محروم می تواند سهم بالایی از اشتغال را تجربه کنند. همچنین براساس آمار ارائه شده از سوی جامعه صنعت کفش ایران، در حال حاضر 9 هزار واحد صنفی و صنعتی تولید کفش در کشور و حدود 500 هزار نفر در زنجیره تولید کفش فعالیت می کنند که تولیدات این واحدهای صنفی و صنعتی از طریق حدود 40 هزار واحد توزیع در سراسر کشور به دست مصرف کننده می رسد¹.

¹ شجری، رسول، رئیس اتحادیه کفش دست دوز تهران، 29 اردیبهشت 97

نمودار شماره 1- پراکندگی جغرافیایی تولید کفش در کشور

اعداد و ارقام نشان می‌دهد که مصرف سرانه کفش در کشور به‌طور متوسط 2.7 جفت است، در حالی که ظرفیت اسمی واحدهای تولیدی شناخته شده در کشور حدود 300 میلیون جفت در سال برآورد می‌شود، اما این تولیدی‌ها با ظرفیت واقعی 66 درصد فعالیت می‌کنند!

آمار صادرات کفش کشور

آمارها نشان می‌دهد که در سال 1397 به علت افزایش نرخ دلار و نوسانات ارز، میزان خام فروشی کاهش یافت و فروش چرم طبیعی به شکل کراست و سالامبور در حدود 30٪ افت پیدا کرد. این روند به دلیل صرفه قابل قبول سبب شد که فروش محصول تمام‌شده مثل کفش از 92 به 115 میلیون دلار ارتقا پیدا کرد و بدون شک این جهش صادرات اشتغال‌زایی را هم به دنبال داشت. آمار محصولات چرمی و غیر چرمی حوزه کفش در سال‌های 95، 96 و 97 ثبت شده در مبادی گمرک کشور منتشر می‌شود که در جدول شماره 2 به تفکیک ارائه شده است:²

1- ایسکانیوز، صنعت کفش کشور زیر پای واردات، 31 اردیبهشت 97
2 - دلشاد، رامین، هنرآنلاین، آمار گمرک کشور از صادرات کیف و کفش در سه سال گذشته، 98/3/14

سال	کفش (دلار)	چرم (دلار)
1395	99.895.813	90.059.950
1396	92.064.844	103.502.975
1397	115.004.003	75.013.954

تأثیر تحریم بر روی صنعت کفش کشور

تحریم در صنعت کفش فرصتی را برای این صنعت به وجود آورده است، در حال حاضر در مسایل رقابتی کشور ایران حتی با ارز آزاد می‌تواند در کنار ترکیه و چین قرار گیرد و با آنها به رقابت بپردازد. بازار چین، کنیا، ترکیه، عراق، عربستان (در حال حاضر به دلیل تیرگی روابط، صادرات کفش به این کشور وجود ندارد)، همچنین بازارهای اروپا و لیبی، بازار بسیار خوبی برای صادرات کفش و کیف چرم دست دوز است.

مشکلات موجود بر سر راه صنعت کفش در کشور

بر سر راه تولید صنعت کفش کشور موانع و مشکلاتی عدیده‌ای وجود دارد که در ذیل به طور اجمالی برخی از آنها بیان می‌شود:

الف- اجرای اشتباه مالیات بر ارزش افزوده

شجری، رئیس اتحادیه کفاشان دست‌دوز مهم‌ترین مشکل صنعت کفش را اجرای اشتباه مالیات بر ارزش افزوده دانست. چراکه اصولاً مالیات بر ارزش افزوده باید در آخرین حلقه تولید از خریدار دریافت شود نه از تولید کننده. چون تولید کننده به دلیل این سیاست، چندین مرحله باید مالیات بر ارزش افزوده بپردازد و همین نکته غیر رقابتی بودن تولید را به صنعت کشورمان تحمیل کرده است. امروز صنعت کفش ایران حداقل سه بار مالیات بر ارزش افزوده پرداخت می‌کند، در حالی که تنها براساس قانون می‌تواند سود 10 درصدی بر تولیدات خود جهت فروش اعمال نماید؛ حالا سؤال این است که واقعا انتظار داریم تولید کفش ایران رونق بگیرد؟

نگرانی اصلی اینجاست که در همین شرایط که حداقل 30 درصد به هزینه‌های تولید کفش داخلی افزوده شده و خبری از سودآوری نیست؛ واردکنندگان (اغلب غیرقانونی) کفشی را که 50 دلار خریداری کرده‌اند، در بازار با قیمتی بالاتر می‌فروشند و این مسئله باعث تضعیف رونق تولید و حمایت از کالای داخلی خواهد شد.

ب- وارداتی بودن ۳۰ درصد مواد اولیه در صنعت کفش

در حال حاضر ۶۰ درصد از هزینه‌های تولید کفش مربوط به مواد اولیه است که براساس آمار، حدود ۳۰ درصد از مواد اولیه صنعت کفش در ایران از طریق واردات تامین می‌شود. به گفته مسئولان این صنعت، برخی مواد اولیه مورد نیاز تولید کفش مانند چسب در داخل کشور تولید می‌شود، اما همین چسب از حدود ۱۷ قلم ماده اولیه تشکیل شده که ۵۰ درصد آن از کشورهای خارجی خریداری و وارد کشور می‌شود. نکته قابل توجه اینک تولیدکننده برای ۵۰ درصد مابقی مواد اولیه تولید چسب که در کشور وجود دارد، باید نیمی از آن را از طریق بورس و نیمی دیگر را از طریق بازار آزاد تامین کند. این در حالی است که پس از اعلام تکنرخی شدن ارز و رها شدن نرخ ارز در بازار آزاد و عدم ترخیص مواد اولیه در گمرک، قیمت اکثر مواد اولیه با ارز آزاد مقایسه شد و بسیاری از تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان مواد اولیه با وجود در اختیار داشتن این مواد در انبارهای خود، از عرضه آن خودداری کردند. هم‌راستا با چنین جریانی، شرکت‌های پتروشیمی نیز مواد اولیه را به‌درستی در بورس کالا عرضه نکردند.

ج- تاثیر نوسان قیمت ارز بر روی صنعت کفش کشور

کفش به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین کالاهای مصرفی و با اهمیت در خانوارها، در مدت اخیر با افزایش قیمت مواجه شد و تاثیر فراوانی از التهابات نرخ ارز گرفت. در واقع علاوه بر افزایش قیمت کفش‌های وارداتی، قیمت کفش‌های تولید داخل نیز متاثر از نوسان قیمت ارز، دستخوش تغییرات قابل توجهی شد. البته کارشناسان و فعالان اقتصادی معتقدند، علی‌رغم شرایطی چون افزایش نرخ ارز، واردات و البته قاچاق کفش، قیمت این کالای مصرفی وارداتی تا سه‌برابر افزایش یافته است، اما فرصت مناسبی ایجاد شده تا صنعت کفش کشور با افزایش تولید داخل، علاوه بر تامین بازار داخلی، بازار کشورهای همسایه را نیز بیش از پیش در اختیار بگیرد. بدیهی است که دستیابی به چنین اهدافی نیازمند فراهم بودن همه زیرساخت‌های لازم در این حوزه است؛ موضوعی که متأسفانه با وجود خلأهای ناشی از سیاست‌گذاری‌های اشتباه در صنعت کفش، کشور را از تحقق اهداف مذکور دور کرده است.

آمار منتشر شده از سوی صنعت کفش ایران نشان می‌دهد که در این صنعت به‌طور میانگین ۶۰ درصد هزینه‌های تولید مربوط به مواد اولیه، ۱۵ درصد مربوط به حقوق و دستمزد، ۱۰ درصد مربوط به هزینه‌های سر بار و ۵ درصد نیز مربوط به مالیات، انرژی و سایر هزینه‌هاست. برای مثال اگر یک تولیدکننده تا پایان شهریورماه سال ۹۶ دارای مختصات اقتصادی معینی بوده، در شهریورماه سال ۹۷ و با افزایش قیمت ارز، در بخش مواد اولیه با ۱۸۰ درصد رشد (با فرض وارداتی بودن مواد اولیه)، در بخش حقوق و دستمزد با ۱۵ درصد رشد، هزینه سر بار ۲۰ درصد و هزینه‌های مالیات،

انرژی و سایر هزینه‌ها حداکثر به میزان 10 درصد رشد داشته است. تمام این افزایش هزینه‌ها در حالی است که قیمت تمام کفش‌های صادراتی افزایش و مزیت قیمتی تولیدات داخلی در مقایسه با مشابه خارجی کاهش یافته است. علاوه بر اینکه با افزایش نرخ ارز مزیت رقابتی کالای وارداتی مشابه داخل نیز به شدت کاهش یافته است.¹

د- کمبود عرضه PVC (یکی از ماده اولیه زیره کفش) در بورس کالا

تولیدکنندگان این صنعت معتقدند؛ در شرایطی که تولیدکننده داخلی با کمبود این ماده اولیه مواجه است، شرکت‌های پتروشیمی با بهانه‌های مختلف از عرضه این مواد به میزان و قیمت مناسب در بورس طفره می‌روند. این اقدام در نبود نظارت نهادهای مربوط، ضربه سنگین دیگری به زنجیره تامین مواد اولیه تولید گرانول که در زیره کفش مورد استفاده قرار می‌گیرد، وارد کرده است.

یکی از موارد مهم در تولید مواد اولیه سطح کیفی (گرید) این مواد است؛ به عبارت دیگر مواد اولیه با سطوح کیفی متفاوتی توسط پتروشیمی‌ها تولید می‌شود. حال اگر پتروشیمی‌ها در تولید گریدهای مختلف کوتاهی کرده و تولید خود را کاهش دهند، تبعات آن بازار کفش را تحت الشعاع قرار می‌دهد. متأسفانه در مدت اخیر، تولیدکنندگان علاوه بر نوسان عرضه PVC در بازار با مشکل دیگری نیز مواجه بودند. برای مثال در شرایطی که تولیدکنندگان به PVC با گرید 65

نیاز داشتند، پتروشیمی‌ها به سمت تولید PVC با گرید 70 رفتند و همین اقدام باعث کمبود PVC با گرید 65 شد.

به عبارت دیگر سوءمدیریت گریدها و رعایت نکردن کف عرضه از سوی پتروشیمی‌ها، فاصله قیمت پایه با قیمت‌های معامله‌شده در بورس را که بعضاً نزدیک نرخ‌های جهانی بود، افزایش داد؛ در نتیجه به التهابات بازار دامن زد. در نهایت نیز با صادرات مواد اولیه خام و فروش آن به تولیدکننده نماها (سفته‌بازان و دلالان)، شرایط تامین مواد اولیه برای تولیدکننده داخلی به شدت سخت شده است.

ه- مشکلات ساختار اداری، دارایی و ..

اکنون در حوزه‌های دارایی، قانون کار، بیمه، شهرداری، قیمت حامل‌های انرژی، ساماندهی نشدن کارخانه‌ها، فقدان نظارت بر کارخانه‌های تولید مواد اولیه مشکلات متعددی بر سر راه تولیدکننده قرار دارد که سختی‌های بسیاری ایجاد کرده و موجب می‌شود چرخه تولید صنعت کفش به کندی حرکت و قیمت آن افزایش پیدا کند.

به عنوان مثال سازمان تامین اجتماعی به یک باره حق بیمه را در سال جدید به رقم 700 هزار تومان رساند، چگونه یک

تولیدکننده به ازای هر فرد 700 هزار تومان پرداخت کند، در حالی که در سال گذشته رقم حق بیمه 320 هزار تومان

بود. خود این امر باعث می‌شود که تولیدکنندگان نیروهای خود را برای تعطیل نشدن کارگاه خود تعدیل کنند.

¹فرهیختگان، صنعت کفش را نجات دهید، 15 مهر 97

به روز نشدن قوانین و توقف در اجرای قانون سال 1346 منجر به فقدان گسترش تولید صنایع مختلف می شود، چراکه این قانون متعلق به زمان گذشته بوده است. این در حالی است که برای شرایط اکنون می بایست قوانین متناسب با شرایط روز، وضع کرد.

ز- نبود فن آوری های جدید و به روز

چرم یکی از اصلی ترین موادی است که در تولید کفش مورد بهره برداری قرار می گیرد، اما کارخانه های چرم ما به دلیل آن که از تکنولوژی روز دنیا عقب هستند، نمی توانند چرمی را در اختیار تولیدکنندگان قرار دهند؛ به عنوان مثال در کشور ترکیه فن آوری های جدید در اختیار تولیدکننده قرار می گیرد. در ایران هم اگر فن آوری های مربوط در این بخش به روز شود، صنعت کفش ما حتی در زمینه صادرات می تواند موفق تر از سایر کشورها عمل کند.

ح- فقدان حمایت های بانکی و مالیاتی برای تولیدکنندگان

در اغلب کشورها مالیات را برای تولیدکنندگان کاهش می دهند تا هم هزینه تولیدکننده بالا نرود و هم تولیدکننده بتواند تولید خود را رونق دهد، اما در کشور ما این حمایت وجود ندارد یا بسیار محدود است. چنین موانعی موجب می شود تا تولیدکنندگان به جای تمرکز بر ایجاد نوآوری در طرح ها، بازاریابی و توسعه صنعت کفش، به دنبال چانه زنی با ماموران مالیاتی باشند. این در حالی است که فقدان حمایت های بانکی، مشکلات فعالان این صنعت را بیشتر کرده است.

ط- قاچاق

قاچاق مهم ترین تهدید موجود برای صنعت کفش کشور است، بخش عمده ای از کفش هایی که به صورت قاچاق وارد کشور می شود، برندهای معروف دنیا است که در کشورهای آسیایی به ویژه چین و ویتنام تولید می شود. قاچاقچیان، این کفش ها را با قیمت بسیار کم خریداری می کنند و با قیمت بسیار زیادی در ایران می فروشند. به عبارت دیگر، سود قاچاق کفش برای قاچاقچیان بسیار زیاد است. البته افزایش نرخ ارز و به تبع آن کاهش میزان قاچاق، فرصت مناسبی را در اختیار تولیدکنندگان داخلی قرار می دهد تا بتوانند ایران را به پایانه تولید کفش در منطقه تبدیل کنند، مشروط بر اینکه مسئولان به این صنعت نگاه ویژه و خاص داشته باشند.

ی- فقدان حمایت دولت

در حال حاضر، ظرفیت های بالقوه ای در حوزه تولید کفش در کشور وجود دارد و صنعت کفش چه از نظر تولیدات صنعتی و چه از نظر تولیدات صنفی توانایی تامین نیاز کشور و چه بسا افزایش صادرات دارد، اما حمایت نکردن دولت از این صنعت، دست و پای این صنعت را بسته است.

راهکارهای اولویت دار برای رونق تولید و صادرات صنعت کفش ایران

* سرمایه گذاری مشترک خارجی در جهت حفظ و توسعه سهم بازار داخلی

* برندسازی و ایجاد شبکه های توزیع پیشرفته در داخل، منطقه و جهان

* توسعه صادرات با بهره‌گیری از شیوه‌های مطلوب بازاریابی و حضور در بازارها و نمایشگاه‌های بین‌المللی

* اطلاع‌رسانی و تبلیغات هوشمندانه در جهت فرهنگ‌سازی و تشویق مردم به استفاده از تولیدات داخلی

* ایجاد و توسعه زیرساخت‌های انسانی، سازمانی، تحقیقاتی و فناوری توانمند در صنعت کفش

* بهره‌وری مطلوب و تلاش در جهت کاهش هزینه‌های تولید برای رونق این صنعت در کشور

* واگذاری فروشگاه‌های زنجیره‌ای، تخصصی کفش به صاحبان صنعت در بخش خصوصی با ارائه تسهیلات ویژه

* کمک به فراهم نمودن سرمایه‌گذاری‌های خارجی از سوی بخش دولتی و خصوصی

* اتخاذ سیاست‌های قاطع جهت برخورد با ورود غیر عادلانه کفش‌های قاچاق وارداتی که باعث بیکاری جوانان ایرانی و تغییر الگوی مصرف کفش کشور به نفع کفش‌های خارجی انجام می‌شود.

* فرهنگ‌سازی گسترده از طریق رسانه‌ها بالاخص رسانه ملی در خصوص استفاده از تولیدات داخلی و ارائه تسهیلات و تخفیفات قابل توجه جهت تبلیغات کالاهای داخلی کفش کشور

* نگاه ویژه و حمایتی مسئولین اقتصادی، صنعتی و بانکی کشور به صنعت کفش کشور به‌عنوان یک صنعت اشتغال‌زا

* ارائه تسهیلات لازم به تولیدکنندگان برای احیا و نوسازی ماشین‌آلات صنعت کفش کشور

* اعمال تقه‌سیط‌های مالیاتی و یا تخفیفات مناسب مالیاتی به واحدهای تولیدی کفش در جهت ثبات اشتغال موجود و ارتقای آن با هدف تداوم فعالیت به منظور افزایش توان رقابتی تولیدکنندگان داخلی کفش

کلام آخر

از آنجایی که صنعت کفش ایران سابقه‌ای طولانی در کشور و جهان دارد، لزوم رسیدگی و کشف ظرفیت‌های این صنعت به شدت احساس می‌شود و این صنعت می‌تواند ارزش‌آوری بسیار بالایی برای کشور به همراه بیاورد. چراکه به باور کارشناسان، صنعت کفش ایران دومین صنعتی است که می‌تواند در سال رونق تولید و توجه به حمایت از کالای ایرانی؛ ارزش افزوده بالایی به اقتصاد کشور هدیه کند و در زمینه اشتغال‌زایی بخش قابل توجهی از متقاضیان شغل را به کار گیرد؛ این مهم در صورتی محقق می‌شود که سیاست‌های کلان دولت و مسئولان در راستای حمایت واقعی از صنعت کفش کشورمان تغییر مسیر دهد.

در شرایط کنونی کشور، همراهی و همکاری دولت برای توسعه صنعت کفش می‌تواند، در قالب کنسرسیوم‌های صادراتی، وام‌های رونق تولید و سایر حمایت‌ها، انجام شود. مراحل مختلف توزیع، فروش و ایجاد بازار برای کفش‌های ایرانی باید مدنظر فعالان و دست‌اندرکاران این صنعت باشد. توجه به این موضوعات نیازمند کنترل دقیق واردات، در نظر گرفتن بازارهای صادراتی و همکاری دولت با تولیدکنندگان بخش خصوصی است. با وجود اینکه صنعت کفش از نظر مالکیت و مدیریت یکی از خصوصی‌ترین رشته‌های صنعتی در ایران است و تاکنون به‌طور مستقیم از منابع مالی دولت و پرداخت‌های یارانه‌ای استفاده چندانی نکرده، بحران واردات کفش زمینه‌ساز درخواست‌های مستقیمی از دولت برای کنترل واردات و مبارزه با قاچاق است. با تلاش‌هایی که در مسیر توسعه صنعت کفش می‌شود باید منتظر ماند و دید آیا صنعت کفش از بحران‌هایی که در سال‌های اخیر رنج برده، نجات می‌یابد یا خیر؟!